

اسوه‌های راستین

برای زن مسلمان

مؤلف:

احمد الجدع

مترجم:

عبدالصمد مرتضوی

Jada, Ahmad Abd al - Latif

جدع، احمد

اسوه‌های راستین برای زن مسلمان / مؤلف احمد الجدع / مترجم عبدالصمد مرتضوی. --

تهران: احسان، ۱۳۸۳.

۲۰۰ ص.

ISBN: 964-356-297-2

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

عنوان اصلی: صحابیات و مواقف.

۱. زنان مسلمان -- قرن ۱ق -- سرگذشتنامه. ۲. زنان مقدس اسلام. ۳. زنان در اسلام.

الف. مرتضوی، عبدالصمد، ۱۳۵۹ - ، مترجم. ب. عنوان.

۲۹۷/۹۷

۳۰۴ ص/ج BP۵۲

۱۳۸۳

۸۳-۱۴۷۹م

کتابخانه ملی ایران

احمد الجدع

اسوه‌های راستین برای زن مسلمان

عبدالصمد مرتضوی

واحد ویراستاری نشر احسان

● ویراستار:

نشر احسان

● ناشر:

جلد ۳۰۰۰

● تیراژ:

اول - ۸۳

● نوبت چاپ:

خاتم سعادت‌مهر

● حروفچینی و صفحه‌آرایی:

چاپخانه مهارت

● چاپ:

ISBN: 964-356-297-2 / ۹۶۴-۳۵۶-۲۹۷-۲

● شابک:

۱۲۰۰ تومان

● قیمت:

نشر احسان

فروشگاه شماره ۱: تهران - خیابان انقلاب - رویروی دانشگاه - مجتمع فروزنده - شماره ۴۰۶ -

تلفن: ۶۹۵۴۴۰۲

فروشگاه شماره ۲: تهران - خیابان ناصر خسرو - کوچه حاج نایب - شماره ۱/۱۱ -

تلفن: ۳۹۰۲۷۵۰

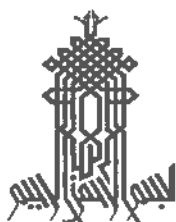
صندوق پستی: تهران ۳۸۵ - ۱۱۴۹۵

فهرست

صفحه	عنوان
۷	مقدمه‌ی مترجم
۱۳	مقدمه‌ی مؤلف
۱۵	سفانه (رضی الله عنها) دختر حاتم طایی
۱۹	صفیه (رضی الله عنها) دختر حیی بن اخطب
۲۳	صفیه (رضی الله عنها) دختر عبدالمطلب
۲۷	زینب کبری (رضی الله عنها) دختر رسول اکرم ﷺ «۱»
۳۳	زینب کبری (رضی الله عنها) دختر رسول اکرم ﷺ «۲»
۳۷	زینب (رضی الله عنها) دختر حجنش الاسدیة
۴۱	ام حرام (رضی الله عنها) دختر ملحان انصاری
۴۵	ریطه (رضی الله عنها) دختر عبدالله ثقفی
۴۹	(ام حبیبه) رمله (رضی الله عنها) دختر ابوسفیان «۱»
۵۳	(ام حبیبه) رمله (رضی الله عنها) دختر ابوسفیان «۲»
۵۹	سمیه (رضی الله عنها) دختر خباط
۶۳	خوله (رضی الله عنها) دختر ثعلبه‌ی انصاری «۱»
۶۷	خوله (رضی الله عنها) دختر ثعلبه‌ی انصاری «۲»
۷۳	ایمان، خنسای شاعر (رضی الله عنها) را دگرگون می‌کند

- ۷۷..... حمنه (رضی الله عنها) دختر حجش
- ۸۱..... خدیجه (رضی الله عنها) دختر خویلد
- ۸۵..... حفصه (رضی الله عنها) دختر عمر فاروق
- ۸۹..... بریره (رضی الله عنها)
- ۹۵..... تجیفه (رضی الله عنها)
- ۹۹..... جویریہ (رضی الله عنها) دختر حارث
- ۱۰۳..... اسما (رضی الله عنها) دختر ابوبکر صدیق رضی الله عنه «۱»
- ۱۰۷..... اسما (رضی الله عنها) دختر ابوبکر صدیق رضی الله عنه «۲»
- ۱۱۳..... اروی (رضی الله عنها) دختر عبدالمطلب
- ۱۱۷..... ام ایمن (رضی الله عنها) در فراق وحی می گردید
- ۱۲۳..... اسما (رضی الله عنها) دختر عمیس
- ۱۲۹..... اسما (رضی الله عنها) دختر یزید بن سکن
- ۱۳۳..... ام کلثوم (رضی الله عنها) دختر عقبه
- ۱۳۷..... ام معبد (رضی الله عنها)، عاتکه دختر خالد
- ۱۴۱..... عفرا (رضی الله عنها) دختر عبیدهی انصاری
- ۱۴۵..... ام سلیم (رضی الله عنها) دختر ملحان «۱»
- ۱۴۹..... ام سلیم (رضی الله عنها) دختر ملحان «۲»
- ۱۵۳..... فارعه (رضی الله عنها) دختر ابوصلت ثقفیه
- ۱۵۹..... فاطمه ی زهرا (رضی الله عنها) دختر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
- ۱۶۵..... فاطمه (رضی الله عنها) دختر خطاب
- ۱۷۱..... لیلی (رضی الله عنها) دختر ابو حثمیه عدوی

- (ام عماره) نسبيه (رضى الله عنها) دختر كعب «۱» ۱۷۵
- (ام عماره) نسبيه (رضى الله عنها) دختر كعب «۲» ۱۷۹
- (ام عماره) نسبيه (رضى الله عنها) دختر كعب «۳» ۱۸۵
- ام سلمه (رضى الله عنها) دختر «زادالركب» ۱۹۱
- (ام المؤمنين) ام سلمه (رضى الله عنها) ۱۹۷

مقدمه‌ی مترجم

الحمد لله الذي خصنا بخير كتاب أنزل وأكرمنا بخير نبي أرسل أدى الأمانة وبلغ الرسالة. والصلاة والسلام على المصطفى من الخلق محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

اگر تاریخ را ورق بزنیم در خواهیم یافت که در قرون متمادی کم لطفی‌های فراوانی به مقام زن شده است. قرآن مجید یکی از بزرگ‌ترین جنایاتی که نسبت به زن روا داشته شده را چنین منعکس می‌کند که «وَ إِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَ هُوَ كَظِيمٍ» (نحل/ ۵۸) یعنی «هنگامی که به یکی از آنان مرده‌ی تولد دختر داده می‌شد صورتش سیاه می‌گردید و ملو از خشم و غضب و غم و اندوه می‌گردید». و چنانچه از قراین بر می‌آید آنچنان نسبت به «فرزند دختر» نفرت داشتند که او را زنده به گور می‌کردند و...

مقام شامخ زن مقهور چنین اندیشه‌های دونی بود که خورشید اسلام تابیدن گرفت و در همان طلوعه‌ی خود به دفاع از حقوق فردی و اجتماعی زن پرداخت. دین مبین اسلام اعلام کرد «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ» (حجرات/ ۱۳) یعنی؛ «گرامی‌ترین شما (چه زن و چه مرد) با تقواترین شماست». و بدین ترتیب وانمود کرد تنها معیار برتری میان زن و مرد فقط تقوا می‌باشد. از طرف دیگر ندا سر داد: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً» (روم/ ۲۱) یعنی «و یکی از نشانه‌های

(دال بر قدرت و عظمت) خدا این است که از جنس خودتان همسرانی را برای شما آفرید تا در کنار آنان بیارامید و در میان شما و ایشان مهر و محبت قرار داد» و با این ندا مهر ابطال بر اندیشه‌ی آنانی زد که زن را مایه شر و بدی می‌دانستند و او را مخلوقی رذل معرفی می‌کردند.

رسول خدا ﷺ به فرمان الهی ارزش‌ها را جایگزین ضد ارزش‌ها کرد و زن توانست در سایه‌ی اسلام حقیقت خویش را دریابد و نه تنها از اینکه زن آفریده شده است احساس ذلت نکند بلکه بدان فخر ورزد. زن مسلمان باید افتخار کند که می‌تواند با تربیت فرزند نیک خانواده‌ای نیک تحویل جامعه دهد و سرانجام جامعه را سامان بخشد. در عصر طلایی (صدر اسلام) زن جایگاه خود را دریافت و از عزلت و گوشه‌نشینی نجات یافت. در این عصر زنان جلسات علمی اختصاصی با رسول خدا ترتیب می‌دادند و از آن حضرت ﷺ کسب فیض می‌کردند و وقتی به وظیفه‌ی دینی و اسلامی خود واقف می‌شدند، دوشادوش مردان در عرصه‌های مختلف به ایفای نقش می‌پرداختند، تا جایی که در جنگ‌های طاقت‌فرسا نیز به مجاهدین می‌پیوستند و به خدمات و مداوای مجروحین و در صورت لزوم حتی به نبرد تن به تن می‌پرداختند. از افتخارات زنان صدر اسلام همین بس که اولین شهیدی که در راه اسلام جان خویش نثار کرد زن بود (سمیه رضی‌الله عنها) و اولین کسی که به ندای محمدی لبیک گفت نیز زن بود (خدیجه رضی‌الله عنها).

دیری نپایید که گروهی برای مخالفت با اسلام و خدشه دار کردن مقام زن باری دیگر جبهه‌گیری کردند. آنان وقتی با آیاتی چون «هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَ

أَتُمَّ لِبَاسُ لَهْنٍ» و «و من آیاتِه اَنْ خَلَقَ لَكُم...» و «...عاشروهَنَّ بالمعروف» و احادیثی چون «إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ» و «خیارکم خیارکم لنسائهم...» و... مواجه شدند به جعل احادیثی با مضامین «المرأت شرُّ کلها و شر مافیها أنه لا بد منها» و... پرداختند و بعد از آنها نیز شاعرانی چند در انعکاس دادن چنین اندیشه‌هایی چنین سرودند که:

ان النساء شیاطین خلقن لنا نعوذ بالله من شر الشیاطین

و همچنین ابیاتی سرودند که نه تنها با اسلام سازگار نبود که با عقل سلیم نیز هرگز سازگار نبود.

آنها سرودند؟

ما لِلنِّسَاءِ وَ لِلادَارَةِ وَ الْحِجَابَةِ وَ الْكِتَابَةِ

هَذَا لَنَا وَ لِهِنَّ أَنْ يَسْتَنَّ عَلَى جَنَابَةِ

و بدین ترتیب به ترور شخصیت زن پرداختند. آنها با کمال بی‌رحمی و جسارت به شخصیت و مقام زن که بدون شک نافذترین و اولین مربی برای هر شخص و هر جامعه‌ای است تاختند و بار دیگر او را گوشه‌نشین کردند. شخصیتی که بعد از مدت‌ها نفس راحتی کشیده بود و در سایه‌ی فرامین راستین اسلام آنچنان انقلابی آفریده بود که تاریخ تا آن زمان در خود ندیده بود، از صحنه‌ی جامعه طرد شد تا جایی که حتی از کم‌ترین اطلاعات دینی واقف نبود (و هر چند این معضل کلیت نداشت ولی دامنه آن بسیار گسترده بود).

باری دیگر گرگ صفتانی در پوستین برّه با لحنی که ظاهر آن حاکی از -لسوزی آنها نسبت به مقام زن بود ندا سر دادند که زن باید کاملاً آزاد

باشد و حجاب و... محدودیت‌هایی است که بر وی تحمیل شده است. آنان خواستند با این ترفند که قصد دارند زن را از قهقرایی که در طول تاریخ در آن محدود بوده نجات دهند اعلام کردند باید زن همچون مرد باشد و هیچ‌گونه محدودیتی نباید برای او ایجاد شود. غافل از اینکه بین تساوی حقوق زن و مرد و تشابه حقوق آن دو فرق است و طبق خصوصیات فطری هر یک باید وظایف آنان تقسیم شود.

به هر حال گروهی از زنان (در عصر ما) گول خوردند و بی‌عفتی و بی‌حجابی را برای خود آزادی تلقی کردند و فرهنگ غرب و اندیشه‌های بی‌اساس آنان را سرلوحه‌ی کار خود قرار دادند. دشمنان اسلام تا حدودی توانستند با این ترفند سرمایه‌های اسلامی برخی زنان مسلمان (شامل حیا، وقار، عفت، پاکدامنی و حجاب و...) را به تاراج ببرند و لا ابالی‌گری را جایگزین آن نمایند.

هر چند تا حدودی موفق شدند ولی هنوز بحمدالله در جوامع اسلامی به کثرت فاطمه صفتان و مریم سیرتانی یافت می‌شوند که با جان و دل متمسک به فرامین الهی هستند و همواره به عبادت و نیایش خداوند می‌پردازند. افتخار ما این است که در میان مسلمانان در این عصر پرهیاو که از هر سو شیور ضلالت دمیده می‌شود زنان و دخترانی یافت می‌شوند که با اقتباس از مادر بزرگوارشان (عایشه رضی الله عنها) به حفظ قرآن و احادیث نبوی می‌پردازند و سرمایه‌های اسلامی خویش را ارج می‌نهند. ما افتخار می‌کنیم که در میان ما زنان و دخترانی هستند که سمیه‌وار در

مقابل دشمن سینه سپر می‌کنند.^(۱) واقعاً شجاعت و ایمان می‌خواهد تا انسان بتواند بمب به خود ببندد و با قطعه قطعه‌ی جسم خود به دفاع از کیان دین خود پردازد و نهال اسلام را با خون خود آبیاری نماید.

برای یک زن مسلمان بهترین اسوه‌ها همان زنانی هستند که در صدر اسلام از محضر رسول خدا ﷺ کسب فیض کردند و سپس به بهترین نحو به انجام فرامینی الهی پرداختند.

در کتابی که پیش رو دارید مؤلف بزرگوار آن شاهکارهایی چند از بزرگ بانوان صدر اسلام را به رشته‌ی تحریر درآورده^(۲) و به بررسی جوانبی از زندگی آنان پرداخته است. امید است خواهران مسلمان با مطالعه‌ی این کتاب اسوه‌های راستین خود را دریابند و با پیروی از نهج آنان به سعادت واقعی در دنیا و آخرت نایل آیند.

مترجم نهایت تلاش خود را در ارائه هر چه بهتر ترجمه‌ی متن مبذول داشته اما در عین حال آن را عاری از نقص و عیب نمی‌داند. امیدوارم اهل تحقیق و دانش بر این حقیر کم بضاعت منت نهند و وی را با ارشادها و راهنمایی‌های سازنده‌ی خود در رفع عیوب او مساعدت نمایند.

«و آخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین»

عبدالصمد مرتضوی

محرم - ۱۴۲۵ هـ ق

۱- جمعی از شهدای انتفاضه را دوشیزگان تشکیل می‌دهند. (مترجم)

۲- البته در میان حکایات مطرح شده در کتاب، طبق معمول وقایع تاریخی چندی اقرارالضعیف نیز آورده شده است. (مترجم).

مقدمه‌ی مؤلف

حمد و سپاس خدای «عَزَّوَجَلَّ» را و درود و سلام بر رسول گرامی‌اش، محمد مصطفی ﷺ که بدون شک (بهترین معلم دنیا بود و) بهترین جامعه و افراد را تربیت کرد.

جامعه‌ای که رسول خدا ﷺ تربیت کرد نمونه‌ای کامل از یک خانواده‌ی منسجم و هماهنگ بود که سراسر آن را عشق و محبت و ایثار فراگرفته بود. افراد این خانواده‌ی عظیم که به برکت دین مبین اسلام گرد هم آمده بودند آنچنان نقشی ایفا کردند که در تاریخ کم سابقه بود. اینها رادمردان و دلاور زنانی بودند که گرد شمع رسالت فراهم آمدند و با تبعیت و پیروی از آن حضرت ﷺ اسوه‌های راستین و نمونه‌های بارزی برای جوامع اسلامی بعد از خود گردیدند.

در عصر پیامبر ﷺ (خیرالقرون) زن از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده بود و دوشادوش مردان به ایفای نقش خویش می‌پرداخت. آری! زنان صدر اسلام به بهترین نحو برای همسران خود یار و مددکار بودند و در میدان‌های نبرد بهترین نقش‌ها را ایفا می‌نمودند. آنها برای اعلای «کلمة الله» و تبلیغ اسلام نیز از هیچ تلاشی دریغ نمی‌ورزیدند.

آنها در تمامی زمینه‌هایی که برای آنها مقدور بوده فعالیت می‌کرده‌اند و (اینطور نبوده که در خانه بنشینند و به بهانه اینکه زن هستند از زیر بار

مشکلات شانه خالی کنند. شرکت آنها در جهاد و نبرد دوشادوش مردان و پرداختن به دعوت و ارشاد دین مبین اسلام و... همه بیانگر اخلاص، تقوا، جان نثاری‌ها و ایمان راسخ این بزرگ زنان مسلمان است و نشان می‌دهد که آنها تا سر حد جان به دفاع از آئین خویش پرداخته‌اند.

نگارنده (مؤلف) از بین دلاوری‌ها و رشادت‌هایی که این بزرگان در صفحات تاریخ برای خویش رقم زده‌اند، چهل حکایت را انتخاب کردم و در کتابی که پیش روی شماست گردآوری نمودم.

با این امید که در این عصر که از هر طرف شیپور ضلالت دمیده می‌شود و سران کفر و شیاطین در لباس‌های مختلف به گمراه کردن مردم و مبارزه با اسلام می‌پردازند، بانوان مسلمان به خود آیند و با خواندن این حکایات، آنها نیز همچون مادران خود (زنان صحابی) در راه اسلام و فرامین راستینش به جان نثاری و تلاش بپردازند.

از خداوند مَنّ خواستارم که کتابم را مژمر ثمر قرار دهد تا بانوان مسلمان با خواندن آن متأثر شوند و همچون زنان صدر اسلام در عرصه جهاد و دعوت به فعالیت و جانفشانی بپردازند. امیدوارم خداوند این عمل اندک را از من بپذیرد و مرا از اجر و پاداش آن در روز قیامت بهره‌مند سازد. درود و سلام خداوند بر رسول گرامیش و بر مادران ما، یاران باوفای آن حضرت ﷺ و رهروان راه آنها باد.

احمد الجعد

عمّان - ۱۴ ربیع الاول ۱۴۰۵ هـ

برابر با ۸/۲۱/۱۹۹۴ میلادی